الوصل فی قوله کل عش صایر لزوال ونحو ما یسقط للالتقاء الساکنین
من الف او واو او یاء واما المتحرک فلا یحذفوا ان کون مخففا او مشددا
فان کان مخففا حسب بحرف واحد وهو ظاهر وان کان مشددا حسب بحرفین
الاول ساکن والثانی متحرک فمکان فی التقطیع ویلفظ بالاول ملفوظا بالثانی
فاذا رمت ارجل سمته هکذا ارجل فاما ما زاده الکتاب فی الاصطلاح
کالالف بعد واو الجمع فی فعلوا وکاوا فی عمرو وکالف یاء ونعصو
کهزة ودرس الف دنانیر وکتاب وشبهه فذلک مالا عبرة فی التقطیع لانه
لا یظهر علی اللسان بل هو ذلک الی اصله فیسقط الزاید ویحسب الناقص
وبالله التوفیق وقوله دوایر خف نشق یعنی زن بالاجزاء المذکوره الا خر
المرموز لها بالاحرف المجموعة فی قوله خف نشق وهی احرف اوسطها
من اسماء الدوایر وهی لها والدوایر خمس الاولی تسمی دایرة المجتلب والیها
انت بالحاء والثانیة تسمی دایرة المؤتلف والیها اشار بالفاء والثالثة
تسمی دایرة المجتلب والیها اشار باللام والرابعة تسمی دایرة المشتبه والیها
بالنون والخامسة تسمی دایرة المختلف والیها اشار بالقاف وقع فی بعض

النسخ خف نشق بتقدیم الشین علی اللام بناء علی ان الدایرة الثالثة
تسمی دایرة المشتبه والرابعة تسمی دایرة المجتلب وهو رای البعض والصحیح
وعلی هذه النسخة شرح الشریف وما تقدم هو الواقع فی اکثر النسخ عندنا
وهو رای الجمهور ولا خلاف بین القایلین بالدوایر انهما خمس و
بعض الناس انکر الدوایر اصلا وایسا وجعل کل شعر قایما بنفسه انکر
ان تکون العرب تصدت شیئا فی ذلک وقال انما سمعناهم ینطقوا
بالمدید مسدسا وبالبسیط فعلن فی العروض مثلا وبالوافر مفاعلتن
وبالرجز والمقتضب والمجتث مرتعات وسن ابن لنا ان ندرک اصل
عروض الطویل کان فعالیلن بالیاء وان المدید کان سن نماتن
فاجزاء وان فعلن فی البسیط کان اصله فاعلن بالالف وان عروض
الوافر کانت فی الاصل مفاعلتن ثم صارت علی فعولن الی غیر ذلک
والاکثرون علی خلاف هذا لان حصر جمیع الشعر فی الدوایر المذکوره اطرد
جریه فیها دل علی ما اختص الله به العرب دون من عداهم فکان ذلک
سرا اکتتمنا فی طیات الکتم والله اعلم وعلمه اتم واحکم

Copyright © King Saud University